

Siber zorbalığın yaşı yok!

Prof.Dr. Bingür Sönmez:
(İstanbul Şişli Rotary Kulübü Üyesi)

Söyleşi: Nezh Bayındır

Değerli okurlarımız, Rotary Dergisi A.Ş. Yönetim Kurulu olarak, bu sayımızdan itibaren her ay bir Rotaryen dostumuza konuk olarak kendisiyle bir röportaj yapma kararı almış bulunmaktayız.

Bu bağlamda ilk söyleşimizi yapmak üzere İstanbul-Şişli Rotary Kulübü üyesi, kulüpdaşım Prof. Dr. Bingür Sönmez'in Memorial Hastanesindeki çalışma odasında soluğu aldım.

3 yıl önce by-pass operasyonum öncesinde korkuyla oturduğum odasındaki koltuk, şimdi çok daha şirin gözüküyordu gözüme.

Nezh Bayındır: Sevgili Bingür Hocam, röportaj için yanınıza geldim ama hangi konuda bilgi aktaracağınızı da hiç konuşmadık. Sağlık mı diyeceğiz, kalbimizi mi konuşacağız, ney ile müzikli tedaviyi mi anlatacağız, yoksa Sarıkamış'tan mı bahsedeceğiz veya şu an odanızda gördüğüm her birinin ayrı bir hikayesi olan birbirinden enteresan yüzlerce objelik koleksiyonunuzu mu anlatacaksınız bizlere.

Bingür Sönmez: Sevgili Nezh Governörüm bugün için bunların hiçbirine değinmeyeceğim, okurlarımızın ilgisini çekecek daha güncel bir konudan bahsedeceğim. Bu günkü konumuzu "Sağlıkta Siber Şiddet". Çünkü bu, artık yeni çağın hastalığı haline geldi.

Eskiden insanlar her yerde ve her zaman düşündüklerini rahatlıkla ifade edebiliyorlardı. Mesela İngiltere'de Hyde Park'taki kürsüler bu iş için ayrılmıştı bir sıkıntısı olan bu kürsüde konuşurdu. Eskiden gazetelerde "Serbest Kürsü" köşeleri vardı. İsteyen istediği konuyu buraya taşırdı. Eleştirilerde bile bir nezaket vardı, bir zarafet vardı. Şu anda ise tamamen bağımlısı olduğumuz bir sosyal medya var. Elektronik ortam hayatımızdaki birçok unsuru kolaylaştırırsa da bazı konularda ise

denetimsizlik olduğu veya cezai yasal düzenlemeler olmadığı için insanların birbirlerine çok kolay hakaret edebilmesi ve zorbalık yapabilmesinin önünü açmış bulunmaktadır.

İnsanlar içlerinde tuttıkları çirkinlikleri, sanal ortamda ifşa ediyorlar, adeta kusuyorlar. Kültürlü, kariyerli insanları linç

Prof. Dr. Bingür Sönmez

etmek adeta onların bir nevi ezilmişlik duygusunu tatmin etmek hazzını yaşattığı gibi, profesyonel amaçlar için de kullanılıyor. İnternet aracılığıyla yapılan tehdit, taciz, şantaj, hakaret, aşağılama, taciz, dışlama, 'trol'leme, dedikodu ve benzeri davranışlara Siber Zorbalık deniyor.

Geçtiğimiz günlerde özel bir obezite cerrahi merkezinde, HIV virüsü taşıyan bir hastanın endoskopiyle yapılan operasyonundan sonra, aynı tıbbi malzemenin kullanılması dolayısıyla 15 hastanın daha AIDS olduğu haberi basına yansıdı ve hastane hemen mühürlendi. Bu haber bana çok tuhaf

gelmişti. AIDSli hasta 45 kilo olur, obezite merkezine niye gider, endoskop cihazı sabunla yıkandığında bile temizlenir virüs ihtiva etmez ayrıca bir endoskop 24 saat beklediğinde bile üzerindeki mikroplar ölür. Sonradan öğrendik ki bir trol grubu, bir hemşireden öğrendik diyerek, bu haberi yapacağını söyleyip hastaneye şantaj yapıyor, istediği parayı alamayınca sosyal medyayı kullanarak siber şiddet yoluna başvuruyor. Bu arada ortada da AIDS olan bir tane bile hasta yok. Hukuki yolla gerçekler ortaya çıktı ama hastane 1 ay kapalı kaldı, birçok meslektaşım mağdur oldu bu siber zorbalık yüzünden.

“İnsanlar içlerinde tuttukları çirkinlikleri, sanal ortamda ifşa ediyorlar, adeta kusuyorlar..”

“Üzülerek gördüm ki vatandaş sağlıkla hiçbir ilgisi olmayan bir magazin sanatçısının görüşlerine benim bilimsel açıklamamdan daha çok itibar ediyor.”

“Siber zorbalığın yaşı yok; genç, yaşlı, çocuk, ünlü ya da normal bir vatandaş bile siber zorbalığa maruz kalabiliyor. Son dönemlerde en çok siber şiddete maruz kalanlar ise maalesef sağlık personelleri oluyor.”

N.B. Sevgili Bingür Hocam, galiba siber şiddet sağlık alanında diğer dallara göre daha fazla yaşanıyor ne dersiniz?

B.S. Siber zorbalığın yaşı yok; genç, yaşlı, çocuk, ünlü ya da normal bir vatandaş bile siber zorbalığa maruz kalabiliyor. Son dönemlerde en çok siber şiddete maruz kalanlar ise maalesef sağlık personelleri oluyor. Meslek grubu olarak en çok doktorların hedef alındığını söyleyebiliriz. Özellikle forumlarda ve sosyal medya sitelerinde doktorlara karşı karalama kampanyalarını ve haddini aşan eleştiriler var.

Hastaların kendi aralarında birbirlerine doktor tavsiyesi yapabildiği platformlarda, bazı doktorlar bilinçli olarak övülüp göklere çıkarılırken, bazı doktorlar da yine bilinçli olarak “itibar suikastına” uğrayabiliyorlar. Sosyal medya üzerinden yapılan şiddetli öven paylaşımlar yaygınlaşırken, maalesef insanların doktor şiddetine destekleyici yorumlar yazması çok üzücü.

Forum sitelerinde doktor meslektaşlarımıza yönelik farklı yorumlar görülebiliyor. Özellikle aylık 150 milyon okuyucusu olan ekşi sözlük platformunda şiddete meyleden pek çok yorum mevcut.

Bu bir sosyal bir platform ve neredeyse her gün doktorlar adına olumsuz başlıklar açılıyor. Pek çok kişi de bu olumsuz başlıklar altında doktorların aleyhine çekinmeden, pervasızca şiddetli körükleyici yorumlar yazabiliyor. **Lise mezunu bile olamayıp, iyi ki doktor olmamışım diye yorum yapan kişiler bunlar.**

Ayrıca ne olduğu belli olmayan bazı sitelerde pek çok doktorun resmini kullanarak çeşitli gıda takviyelerinin reklamlarını yapan internet siteleri de mevcut. Benim de fotoğrafımı bazı ürünlerin tavsiyesinde kullanmışlar. Düşünsenize, sizin resminizi; isminizi izinsiz olarak kullanan internet sitelerinden, bu tür gıda takviyelerini alanların başına olumsuz bir durum gelse yandınız! Dava da edemiyorsunuz bunları, sadece fark edebilirsiniz yayından kaldırtabiliyorsunuz.

N.B. Sevgili hocam bir ara da dizilerde ve filmlerdeki doktora şiddetli yansıtan sahnelere karşı da bir tavır almıştınız öyle hatırlıyorum.

B.S. Evet doğrudur bu tür sahnelerin filmlerde bulunmaması ve örnek olmaması adına çok uğraş verdim.

Dizi filmler gerçek hayatın biraz ötesine giderek, acil veya polikliniklerde çıkan

kavgalara rahmet okutan yoğun bakım ve ameliyathane basma, doktoru ölümlü tehdit etme sanki doğal bir olay gibi sunulmaktaydı. Dizilerde doktor-hasta şiddetiyle ilgili sahnelerin sosyal medya üzerinden yayılmasının, şiddetin yaygınlaşması açısından son derece tehlikeli olduğunu düşünerek ilgili tüm girişimlerde bulundum ve amacımıza ulaştık. Artık dizilerde bu tür şiddetlere yer verilmiyor. Sosyal medya üzerinden e-posta, SMS, tweeter ya da whatsapp türevi uygulamalarla yapılan bu davranışlar, insanların psikolojisini bozuyor, sosyal linç maruz bırakabiliyor, meslekten soğutuyor, hatta intihara bile neden olabiliyor.

N.B. Hocam neden bu enteresan konuyu seçtiğinizi yavaş yavaş anlamaya başladım galiba. Aşı konusundaki yapmış olduğunuz açıklamalardan sonra galiba siz de bir siber şiddet mağduru oldunuz.

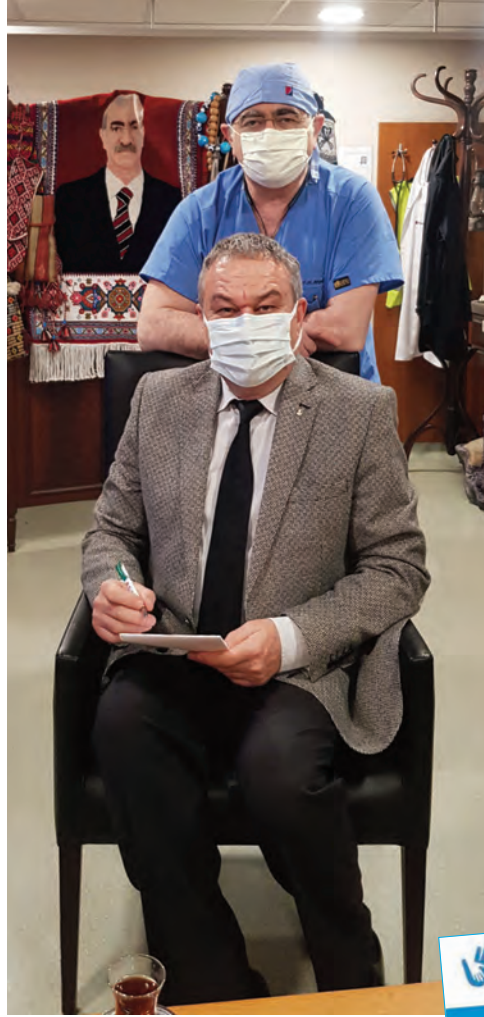
B.S. Yaşadığımız pandemi sürecinde insanları aşya teşvik edebilmek için pek çok konuşma yaptım, çünkü aşı hepimizin kurtuluşuydu. Bunu kendim için değil ülkem için yaptım. Bu konuşmalardan bir tanesinde Fox TV sabah haber kuşağındaki konuşmamda “Aşı olmak bir vatandaşlık görevidir.” diyeceğime, dilim sürçtü ve “Aşı olmayan vatan hainidir.” dedim. Bu cümleden sonra, 24 saat içerisinde tam 32.000 tweet mesajı aldım, aşı karşıtları yağmur gibi yağdırdılar.

Bu olaydan 15 gün sonra yine bir programda “Aşı olanlara sertifika verilmelidir, herkesin bir aşı kâğıdı olmalıdır.” dedim, sosyal linç kampanyası yine başladı ve 2 günde 90.000 tweet aldım. Üzülerek gördüm ki vatandaşla sağlıklı hiçbir ilgisi olmayan bir magazin sanatçısının görüşlerine benim bilimsel açıklamamdan daha çok itibar ediyor.

Bu durumlar insanı mücadeleden soğutuyor, mesleğinden soğutuyor. Şimdi diyorum ki ben aşımı oldum, eşim ve ailem aşılarını oldular, gerisi umurumda bile değil modundayım.

N.B. Hocam son sorum, Sağlıkta Siber Zorbalığı önlemek için neler yapılabilir olacak?

B.S. Siber Suçlara ilişkin olarak emniyet müdürlüğü bünyesinde “Siber Suçlarla Mücadele Başkanlığı” kurulmuştur. Ancak bu birimin asıl çalışma alanı sadece “Mili Güvenliğe” ilişkin konulardır.

Ne olduğu belli olmayan bazı sitelerde pek çok doktorun resmini kullanarak çeşitli gıda takviyelerinin reklamlarını yapan internet siteleri de mevcut. Benim de fotoğrafımı bazı ürünlerin tavsiyesinde kullanmışlar. Düşünsenize, sizin resminizi; isminizi izinsiz olarak kullanan internet sitelerinden, bu tür gıda takviyelerini alanların başına olumsuz bir durum gelse yandınız! Dava da edemiyorsunuz bunları

İnsanlar, sosyal medyayı tamamen sınırsız bir özgürlük alanı olarak görüyor ve sosyal medyadaki davranışlarının takip edilebilirliğinin olmadığını zannederek başlarına bir şey gelmeyeceğini düşünüyor. Nasıl olsa “Beni kimse bulamaz.” algısıyla yapılan davranışlar, kontrolsüz nefret kasma eylemlerine pervasız bir şekilde sahne alıyor. İnternette her türlü şiddet ve zorbalığa karşı 2018 yılının Kasım ayında sağlıkçılar için “Siberzorbalik.org” adında bir platform oluşturuldu. Kâr amacı gütmeyen bu platform, konularında uzman kişilerden oluşuyor ve bu kişiler gönüllü olarak siber zorbalığa maruz kalanlara yardımcı oluyor.

Ben bu röportajı şöyle bir cümleyle bağlamak istiyorum. “Bu anlattıklarım, buz dağının sadece görünen yüzü, suyun altında ise çok daha büyük bir tehlike var.”

“İnternette her türlü şiddet ve zorbalığa karşı 2018 yılının Kasım ayında sağlıkçılar için “Siberzorbalik.org” adında bir platform oluşturuldu.”